

656
rols

AQUILA

A MAGYAR MADÁRTANI INTÉZET

(AZ ORSZ. TERMÉSZETVÉDELMI HIVATAL
MADÁRTANI INTÉZETE)

ÉVKÖNYVE

ANNALES INSTITUTI ORNITHOLOGICI HUNGARICI

1979

MEGINDÍTOTTA
HERMAN OTTÓ

FUNDAVIT
O. HERMAN

SZERKESZTI
STERBETZ
ISTVÁN

EDITOR
I. STERBETZ

LXXXVI. ÉVFOLYAM. TOM. 86

VOLUME: 86

BUDAPEST, 1980

AQUILA

AQUILA

A MAGYAR MADÁRTANI INTÉZET

(AZ ORSZ. TERMÉSZETVÉDELMI HIVATAL
MADÁRTANI INTÉZETE)

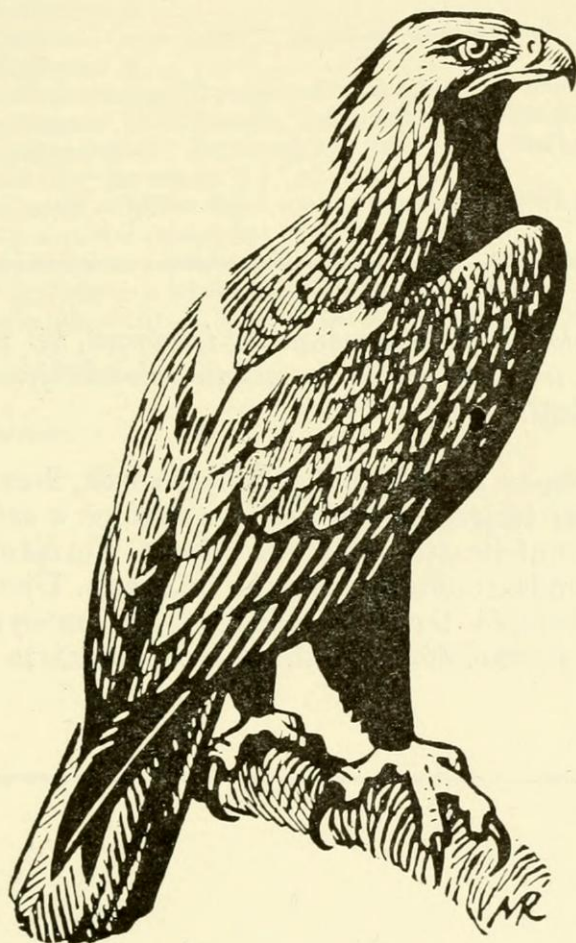
ÉVKÖNYVE

ANNALES INSTITUTI ORNITHOLOGICI HUNGARICI

1979

MEGINDÍTOTTA
HERMAN OTTÓ

FUNDAVIT
O. HERMAN

SZERKESZTI
STERBETZ
ISTVÁN

EDITOR
I. STERBETZ

LXXXVI. ÉVFOLYAM. TOM: 86

BUDAPEST, 1980

VOLUME: 86

Kérjük Szerzőinket, hogy közleményeiket írógéppel, két példányban, jó minőségű papírra írva, az alábbi formában szíveskedjenek az Aquila szerkesztőjének küldeni:

Bal oldalon 5 cm-es margó, 60 betűhelyes sorok, 2-es sortávolság és oldalanként 30 sor terjedelem. A táblázatokat ne a szöveg közé, hanem külön oldalra, címfelirattal ellátva készítsék. Forrásmunkák idézésénél az Aquilában rendszeresített forma az irányadó. Újragépetetés esetén a költségek a szerzőt terhelik. Kérjük a közlemények végén a szerző irányítószámát postacímének feltüntetését. Lapzárta június 30.

A szerkesztő

TARTALOMJEGYZÉK

Aquila szerkesztősége: Dr. Keve András hetvenéves	11
Bankovics A.—Büki J.—Haraszthy L.—Jaszenovics T.: Adatok Mongólia madárvilágának ismeretéhez	69
Bankovics A.—vide Györgypál Z.	85
Büki J.—vide Bankovics A.	69
Dr. Endes M.: A magyar székicipacsirta (<i>Calandrella brachydactyla hungarica</i> Horváth) tojásméretei	91
Dr. Fábrián Gy.: Egy genetikai modell a fogolymellpatkó-variálás magyarázata Györgypál Z.—Bankovics A.: Mezei nádiposzáta (<i>Acrocephalus agricola</i> Jerdon) a magyar faunában	17
Haraszthy L.—vide Bankovics A.	85
Dr. Horváth L.: Az Inárcs—Ócsa közötti láprétek madarainak fészkelőközösségei	109
Jaszenovics T.—vide Bankovics A.	69
Dr. Jánossy D.: Plio-pleisztocén madármaradványok a Kárpát-medencéből. V. Podicipediformes, Ciconiiformes, Otidiformes, Columbiformes, Piciformes	32
Dr. Mödlinger P.—Szentendrey G.: Repatriációs kísérletek a llatkerti tenyésztésből származó hollókkal (<i>Corvus corax</i> L.)	111
Schmidt E.: További adatok a <i>Sylvia</i> fajok mennyiségi viszonyaihoz Magyarországon különös tekintettel a mezei poszátára (<i>Sylvia communis</i>)	90
Schmidt E.: A Madártani Intézet madárjelölései — XXX. gyűrzési jelentés	117
Schmidt E.: Külföldi gyűrzés madarak kézrekerülései — XXXI. gyűrzési jelentés	121
Dr. Sterbetz I.: Vizsgálatok a túzok (<i>Otis t. tarda</i> L.) táplálkozásáról 1977/78 téli aspektusában	100
Szentendrey G.—vide Dr. Mödlinger P.	111
Könyvismertetés	133
Index alphabeticum avium	137

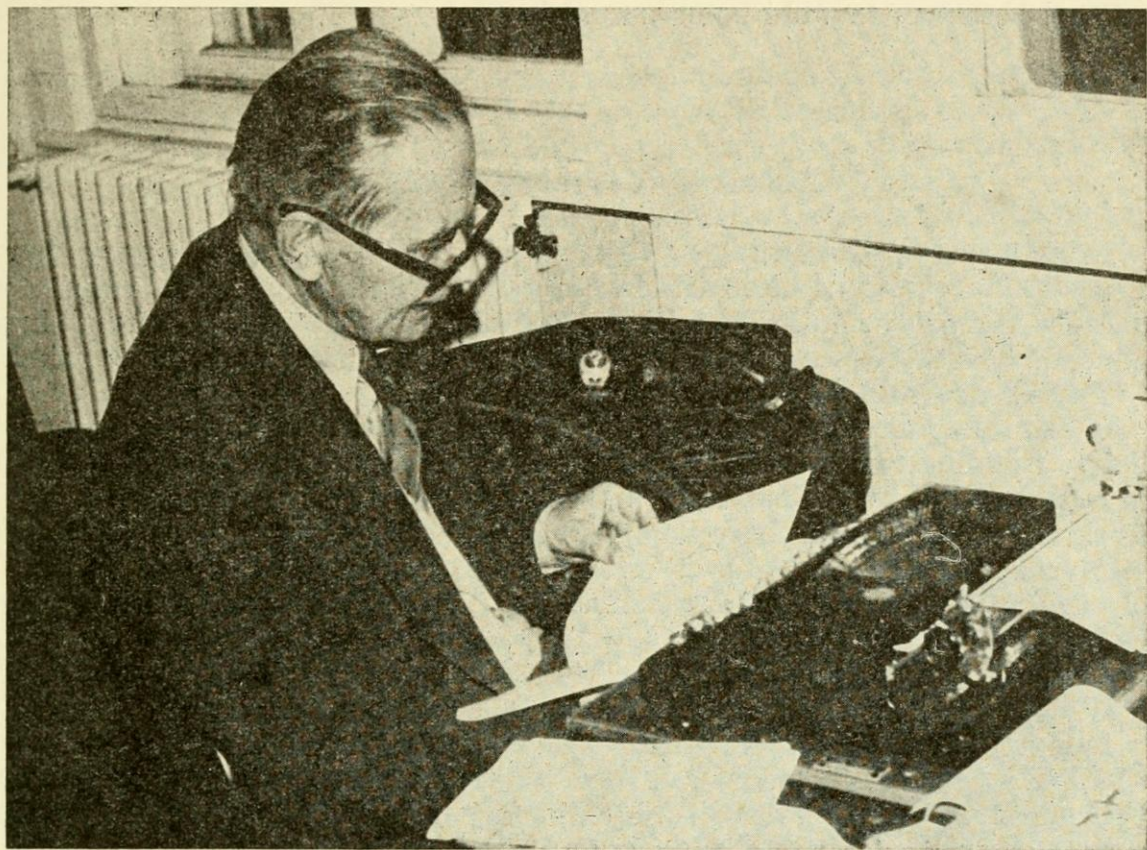
I N H A L T — C O N T E N T S

Aquila Editor: András Keve is seventy years old	12
<i>Bankovics A.—Büki J.—Haraszthy L.—Jaszenovics T.</i> : Beiträge zur Kenntnis der Vogelwelt in der Mongolei	35
<i>Bankovics A.—vide Györgypál Z.</i>	73
<i>Büki J.—vide Bankovics A.</i>	35
<i>Dr. Endes M.</i> : Die Eiermasse der ungarischen Kurzzehnlerche (<i>Calandrella brachydactyla hungarica</i> Horváth)	91
<i>Dr. Fábrián Gy.</i> : Genetical consideration over the variation of the grey hungarian partridge's breast colouration	13
<i>Györgypál Z.—Bankovics A.</i> : Feldrohrsänger (<i>Acrocephalus agricola</i> Jerdon) in der ungarischen Fauna	73
<i>Haraszthy L.—vide Bankovics A.</i>	35
<i>Dr. Horváth L.</i> : Communities of Breeding Birds in the Peatbog Region between the Villages Inárcs and Ócsa, near Budapest, Hungary	101
<i>Jaszenovics T.—vide Bankovics A.</i>	35
<i>Dr. Jánossy D.</i> : Plio-Pleistocene Bird Remains from the Carpathian Basin. V. Podicipediformes, Ciconiiformes, Otidiformes, Columbiformes, Piciformes	19
<i>Dr. Mödlinger P.—Szentendrey G.</i> : Repatriation experiments with ravens (<i>Corvus corax</i> L.) originating from Zoo breeding	116
<i>Schmidt E.</i> : Weitere Angaben über die mengenmässige Verteilung der <i>Sylvia</i> -Arten in Ungarn, mit besonderer Berücksichtigung der Dorngrasmücke (<i>Sylvia communis</i>)	87
<i>Schmidt E.</i> : Bird—Banding of the Hungarian Ornithological Institute — 30th Report on Bird-Banding	117
<i>Schmidt E.</i> : Records of Birds ringed abroad — 31. Report on Bird-Banding	121
<i>Dr. Sterbetz I.</i> : Investigations into the nutrition of the great bustard (<i>Otis t. tarda</i> L.) in the winter aspect of 1977/78	93
<i>Szentendrey G.—vide Dr. Mödlinger P.</i>	116
Buchbesprechungen	133
Index alphabeticus avium	137

**ÁBRÁK JEGYZÉKE — VERZEICHNIS
DER ABBILDUNGEN — LIST OF
ILLUSTRATION**

1. Dr. Keve András	11
2. The regions of the hungarian grey partridge populations measured by E. Nagy (According to Nagy 1975, del. I. Puskás). A fogoly-morfológiai vizsgálatok magyarországi körzetei (Nagy E., 1975 nyomán) (Puskás I. rajza)	13
3. Measuring the so called „horseshoe” mark on the partridge’s breast (According to E. Nagy, 1975, del. I. Puskás). Az úgynevezett „mellpatkószélesség” mérése (Nagy E., 1975 nyomán) (Puskás I. rajza)	14
4. The arranged variants of the pattern in size order. The upper two rows are the cock and the lower two rows are the hen diagrams (According to the calculation of I. Puskás, in E. Nagy, 1975). Sorrendbe szedett mellpatkóvariánsok. Felső két sor a kakasok, alsó két sor a tyúkok foltnagyságát kifejező rajzok. A sorrend megegyezik a 2. táblázat értékszámával (a méréseket Puskás Imre végezte) (Nagy E., 1975 nyomán)	15
5. Schwarzgebirge, SO-Mongolei. In den kleinen Gebüschten wurden durchziehende asiatische Arten (z. B. Phragmaticola aedon und Phylloscopus fuscatus) beobachtet. Fekete-hegyek, DK-Mongolia. Az apró cserjékben vonuló ázsiai fajokat (pl. Phragmaticola aedon, Phylloscopus fuscatus) figyeltünk meg (Foto: Haraszthy L.)	36
6. Hentej-Gebirge. Hier wurden unter anderen Aquila clanga, Coturnix japonicus und Anthus campestris beobachtet. Hentej-hegység. Ezen a részen többek között a következő fajokat figyeltük meg: Aquila clanga, Coturnix japonicus, Anthus campestris (Foto: Haraszthy L.)	37
7. Hentej-Gebirge. In diesem Gebiet wurden unter anderen Luscinia calliope, Phylloscopus fuscatus, Uragus sibiricus, Emberiza leucocephala und E. spodocephala gefangen. Hentej-hegység. Ezen a részen többek között Luscinia calliope, Phylloscopus fuscatus, Uragus sibiricus, Emberiza leucocephala és E. spodocephala fajokat fogtunk (Foto: Haraszthy L.)	38
8. Hentej-Gebirge. Brutbiotop für Columba rupestris und Hirundo daurica. Hentej-hegység. Columba rupestris és Hirundo daurica költőhelye (Fotó: Haraszthy L.)	39
9. Halbwüste in Mittel-Mongolien (Csojr). Beobachtungsort von Melanocorypha mongolica, Calandrella rufescens, Anthus richardi, A. godlewski, Eremophila alpestris und Montifringilla davidiana. Fél-sivatag Közép-Mongóliában (Csojr). A következő fajok előfordulási helye: Melanocorypha mongolica, Calandrella rufescens, Anthus richardi, A. godlewski, Eremophila alpestris és Montifringilla davidiana (Foto: Haraszthy L.)	40
10. Die Landschaftszonen der Mongolischen Volksrepublik (nach Bartsel, Haare und Richter, 1962). Tájmegoszlások a Mongol Népköztársaságban Bartsel, Haare és Richter, 1962 szerint)	41
11. Die Lage der besuchten Seen in der Umgebung von Csojr. A Csojr környékén megfigyelt tavak elhelyezkedése	42
12. Vergleichungsdiagramme der vier behandelten Acrocephalus-Arten. A négy tárgyalt Acrocephalus faj összehasonlító diagramja	76
13. Schnabellänge (vom Stirnfeder gemessen). Csőr-hossz (a homloktollaktól mérve)	77
14. Schnabellänge (vom Schädel gemessen). Csőr-hossz (a koponyától mérve)	77
15. Messungen der Fusssohlen nach Leisler (1972). Die Orte wo die Messungen aufgenommen waren siehe beim Beschreibung der Messungen der Belegexemplar.	

Talpméreték Leisler (1972) alapján. A méretek felvételének helyét lásd a bizonyító példány méreteinek leírásánál	77
16. Länge der 1. Handschwinge, im Verhältnis zu der Spitze der längsten Handdeckfeder (<i>O</i> -Punkt=Spitze der Handdeckfeder). Az 1. kézevező hossza a leghosszabb kézfedő csúcsához képest (<i>O</i> -pont a kézfedőcsúcs)	78
17. Die Lage der Spitze der 2. Handschwinge im Verhältnis der Spitze der anderen Handschwingen. A 2. kézevező csúcsának helyzete a többi kézevező csúcsához képest	78
18. Die Lage der Einbuchtung der Innenfahne der 2. Handschwinge im Verhältnis der Spitze der Handschwingen. A 2. kézevező belső zászlójának bemetszése az evezők csúcsához képest	79
19. Die Weite der Einbuchtung der 2. Handschwinge vom Federspitze. A 2. kézevező bemetszésének távolsága a toll csúcsától	79
20. Die Lage der Einbuchtung der Innenfahne der 3. Handschwinge im Verhältnis der Spitze der Handschwingen. A 3. kézevező belső zászlóján található bemetszés helyzete az evezők csúcsához képest	80
21. Die Länge der 1. Armschwinge vom Flügelspitze. Az 1. kézevező távolsága a szárnycsúcsától	80
22. Flügel des Feldrohrsängers. A mezei nádiposzáta szárnya (Foto: Györgypál Z.)	81
23. Der bei Fülöpháza gefangene Feldrohrsänger. A Fülöpháza mellett fogott mezei nádiposzáta (Foto: Györgypál Z.)	82
24. Die mengenmässige Verteilung der Sylvia-Arten in Ungarn (vor allem in der Umgebung von Budapest), nach den prozentuellen Werten der Fangergebnisse gegenüber einander aus drei verschiedenen fünfjährigen Zyklen. Die Sperbergrasmücke wurde wegen den niedrigen Fangzahlen ausser acht gelassen. A Magyarországon (elsősorban Budapest környékén) fogott Sylvia fajoknak az egymáshoz viszonyított százalékos értékek szerinti összehasonlítása három ötéves időszakból. A karvalyposzáta alacsony fogási számok miatt az ábrán nem szerepel	88
25. Bustards in natural steppe zone of area of investigation. Túzokok a vizsgálati terület természetes sztyeppzónájában (Foto: Dr. I. Sterbetz)	94
26. Wintering area of bustard population at Csabacsüd in season 1977/78. A csabacsüdi tűzokpopuláció telelőterülete 1977/78 idényben	95
27. A fiatal hollók kiszállítása a kísérleti területen elhelyezett szoktató volierbe. Conveying of young ravens to acustoming volier located on experimental area (Foto: Szentendrey G.)	113

1. ábra. *Dr. Keve András* (Foto: Schmidt E.)

Dr. Keve András hetvenedik születésnapját ünnepeljük az 1979-es esztendőben. Szeretett Bandi bátyánkét, kinek neve a nemzetközi tudományos világban évtizedek óta a magyar ornitológiával jelent egyet. Sokoldalú, tevékeny tudóst, fáradhatatlan nevelőt, melegszívű jó barátot köszöntünk ez örömteljes alkalommal.

A tudomány művelése sokféleképpen lehetséges.

Történhet az laboratóriumok elefantsonttornyába zárkózottan és nyilvánosság reflektorfényében sütkérezve. Lehet építeni mindvégig ismeretlenül, és lehet ünnepelten, látványosan is. Eredmények így is, úgy is születhetnek. Egy életmű azonban csak akkor lehet teljes, ha az nem csupán megoldott feladatok sorozatát jelenti, hanem az alkotó mindezeket az ember-szeretet művészetével képes továbbadni, mások érvényesülését elősegítve,

önzetlenül. Így játszhatja ki a feledtető mulandóságot, igazán csak így lelhet örömet munkában, eredményben.

Ha az adnitudás öröm, akkor *Keve András* nagyon boldog ember.

Nemcsak egy rendkívül termékeny tudományos élet bibliográfiája vagy a magyar természetvédelem Pro Natura aranyérme summázza munkásságát. Ugyanakkor Magyar- és még számos egyéb ország ornitológusait is nemzedékeken át ő formálta, érlelte szeretetreméltó egyéniségével. Sokat tanultunk Bandi bácsitól. Kutatási módszereket, etikát, tudománytiszteletet, emberi szerénységet.

Ezekért mondunk most köszönetet, mindazok, akik az elmúlt évtizedekben olyan sokat kaptunk Tőle. Kívánunk jó egészséget, sok szép eredményét ráadással betetőző, további hosszú munkásságot.

A szerkesztő

András Keve is seventy years old

In 1979 we are celebrating the 70th birthday of *Dr. András Keve*, our dear Uncle Andy whose name in the international scientific world means since decades Hungarian ornithology. A many-sided active scientist, an untiring educator and warm-hearted friend is being welcomed on this joyful occasion.

There are several ways for the cultivation of science.

It can take place enclosed in an ivory tower and in the lime-light of publicity. Building can be carried out unknown all along, and also celebrated, in a spectacular way. Results, achievements may arise either way. A life-work, however, can be only complete if in addition to being a series of resolved tasks the generator is capable of forwarding them, with the art of charity, promoting in an unselfish way the self-assertion of others. He can thus delude transitoriness and find varitable pleasure in works and achievements.

If giving is a pleasure, *András Keve* is a very happy man.

It is not merely the bibliography of a highly productive scientific life or the Pro Natura gold medal awarded by Hungarian Nature Conservation that are summing up his activity. By his congenial personality he also formed, educated ornithologists of Hungary and of several other countries over generations. We have learned a lot from Uncle Andy. Methods of research, ethics, respect for science human modesty.

Now, we should like to thank him, we all who in the last decades have received so much from him. We wish him good health, further long acitivity to crown his numerous results with an encore.

The Editor